

Kongaríkið í Bábþlon

Ása undir Kletti

Nú stundar til jóla – handlarnir eru stúgvandi fullir av vörum, s̊nisluggarnir lokka við alskyns marglæti – tað er bert at velja og vraka.

Her eru øll tey røttu ”merkini” – In Wear, Bitte, Kello Vero Moda, ja, alt, tú kanst hugsa tær - ella eg kann hugsa mær.Tími kortini ikki orðiliga at keypa naka. Gangi bara runt og ”osi”.

Hvat er tað, sum ger, at eygu mini dragast hagar ”Brio” og Fisher Price skeltini eru? Hvussu ber tað til at eg, sum havi havt rættiliga góðan hug at keypt mær eithvørt n̊tt til jóla, nú gangi framvið alt hetta og st̊fri beina kós yvir til ”Baby” deildina? Hví eru BR og Daddan knappliga so lokkandi?

Hugurin sn̊r seg um jun-iord̊nur, juniorseingjarsett, ja alt, har tú kanst seta tað magiska orðið ”Junior” frammanfyri. Mystiskt.

Lancome, Estee Lauder og Rimmel eru ikki longur spennandi. Nei, Natusan og Boots, Huggies, Pampers, Libero Medium, light ella ultra light (haldi eg) við sooooo nógvum súgvievni, tað er áhugavert og verður viðgjørt í størsta álvara og á hægstá stigi! Hetta er so tor-skild og flókjaslig ein verð, at tørvur er á einum blæukoyrikorti! Eg má fara at tosa við mína vinkonu úti á Handilsskúlanum – hon má skipa fyri einari skeiðsrøð í stundini.

Nógvar spennandi bókur eru komnar á marknaðin í ár. Kirsten Thorup hevur skrivað skaldsøguna ”Bonsai” – eg havi lisið á alnetinum, at hon er við í kappingini um bókmentaheiðursløn Norðurlandarássins í 2001. Hon er ein gløgg kona. Og hon er í góðum selskapi. Oddvør Johansen er eisini har. Sig so tað!

Hanne Vibeke Holst, hon, tit vita við ”Min Mosters Migræne” og Therese Skårup trilogiini, er altíð verd at lesa, Bergtóra við ”su-i-num”, Kazuo Ishiguro, hann sum skrivaði ”Remains of the day”, hevur í ár skrivað eina sera spennandi detektivroman, sigst. Hetta er alt sera sera gott og áhugavert, men hvat kemur hetta mær við, hvat leggi eg í tað? Bøkurnar, sum ”allar beivstar (úti)arbeiðandi konur eiga at lesa” eru onkur-

svegna skúgvaðar eitt vet til viks. Tær eru ikki longur eitt ”must” hjá mær. So einfalt er tað! Okkurt annað og nógv meiri t̊ðandi mál er á skránni:

Hevur Bókasølan í SMS barnarímurnar hjá Hans Andriasi á goymslu!

Kári sær, at her er spinnandi galið, her má okkurt gerast beinanvegin – konan er desperat. Hann vissar meg um, at hon fæst – er júst prentað uppáftur, og eg kann aftur anda frítt.

Meðan er var inni á netinum fann eg - kanska av tilvild? - eina fantastiska heimasíðu. ”Bjørnegrott-en”.Hetta var rættur fongur - har kundi eg orðiliga duga mær. Aktivitetssentur, (ja, nú eitur tað ikki grulvigarður longur) og pedagogisk leika í øllum prisløgum. Á, tað var ein sonn frøði fyri eyga. Eg gjørdist heilt b̊tt av øllum hesum. Ranglur, bitíringar, ”aktivitetsslangur” (tað eitur tað) og froskur, sum blunkar, tr̊stir tú hann á búkin.

Kongaríkið í Babylon, Abbi tín er ríkur , Líti beggi – eg murri rímurnar frá morgni til myrkurs. Løgi – sjálvur Mendels-son Bartholdy, Palestrina og okkara egni Sunnleif má víkja fyri barnarímum hjá Hans Andriasi og Kulum Rótum. Eg má læra meg onkur n̊ggjar rímur uttanat hetta til jóla!

Lesi bløðini dagliga – eyguni skimma síðurnar, aftur okkurt um fullveldi og onkur hissimi tíðindi frá Undirvísingar- og Menta-málastátrinum. Ikki keiiligt. Í Ameriku klandrast tey um, hvør skal ráða tey næstu f̊rra árinu. Blá, blá, bla.....

Siggi, at Sosialurin hevur uppskrift frá Okkara kokk-um við í bla-num, men, hygga siggi, ein onnur uppskrift er eisini: Bindiuppskriftin hesa vikuna: Hetta er vorðið sum – eyguni flyta seg sum magnetar yvir á tekstin:

”Genser, lue og votter 6-9 mdr.” Soleiðis ljóða tey lokkandi orðini frá Gjestal í Norra! Hvat skal eg við tíðinum”, Kazuo Ishiguro, hann sum skrivaði ”Remains of the day”, hevur í ár skrivað eina sera spennandi detektivroman, sigst. Hetta er alt sera sera gott og áhugavert, men hvat kemur hetta mær við, hvat leggi eg í tað?

Bøkurnar, sum ”allar beivstar (úti)arbeiðandi konur eiga at lesa” eru onkur-

Ása

Vikuskifti

Postboks 19, 110 Tórsahvn, telefon 311820, telefax 314720, teldupostur: eirikur@sosialurin.fo
Blaðstjórn: Eirikur Lindenskov

Størsta mentunaruppliving í 2000:

Deja Vu – í Skúvoynni

Petur Rouch

Í summar varð eg boðin við til eina útferð út í Skúvoyinna sum viðhang hjá konuni. Ein av mongu smáu felagsskapunum, vit hava her á landi, hevði fingið tað frálíka hugskot at halda aalfundin á út-oeggj ein sunnudag í juni, so her var lag á manni at skifta til Adidas skógvár, fara í Puma-draktina og pannuband, og drøna avstað í Eskortinum til Gomlurætt. Tað galt um at fáa tað yvirstað sum skjófast.

Fyrsti skelkurin var ávegis til Sands. Bussførarin , sum annars hevði verið óvanliga prátingar-samur og seinførur eftir míni meting, STEGAÐ bussinum við Gróthúsvatn og fór undir at fortelja okkum søgur um Kálv-lítla...

Men umsóið komu vit út í Skúvoyinna.

Eg hevði eina ferð fyrr verið í Skúvoynni. Verið er kanska so í nógv sagt, steig fótin á land ein kaldan desemberdag í 1964 - so var tann oyggin ikki eftir at vitja. Men tá var talan um ein annan meg - í posatroyggi, grønari ulpu við hettu, pulshosum og gummistívlum, klæddur eftir umstáðunum.

Vit ganga niðan trappurnar, har lundarnir bávu megin undrandi skoðaða hesa innrásina úr Havn,

Størsta mentanarhendingin í 2000:

Danmark á føroyska tjóðarvøllinum

Ein tann størsta mentanarliga hendingin í farna ári var, tá føroyskir og danskir fótbóltsspælarar hittust á n̊ggja vígvøllinum í Gundadali at avgera, hvør er sterkastur í ríkinum. Hin n̊túmevndi oddamaðurin fyri tí danska li-num, Mortan Olsen, hevði boðað frá, at hann ventaði sær ikki nakran lættan dyst ímóti troppunum hjá vinmanningum, Allani Simonsen, og tað fekk hann heldur ikki.

Fleiri enn 6.000 spentir føroyingar møttu upp at vita, um sensatiónin skuldi koma í hús, og teir sóu eitt føroyskt lið, sum legði í vaðið við góðum treysti. Danska liðið fekk ikki sítt spæl at ganga, og mangan stóð so nógv á donsku spælarunum, at teir kendu seg kroystar. Ikki minst tá

hornaspørkini fuku um oyruni á Schmeichel, og væl góddu føroysku bularnir royndu at stúta knøttin í netið.

Ivasamt er framvegis, hvussu nógv yvirhøvur sóu dystin, við mjerklin var nógvur, meðan slagið stóð. Men vit, sum runnu inni á vøllinum, høvdu eina deiliga løtu. Danska liðið var ikki so øgiligt, sum fleiri høvdu roknað við, og í hvussu er tvær ferir bjargaru danir á strikuni. Eftir dystin vóru fólk glað. Tí vóru betri í fyrra hálvleiki og skuldu verið á odda í hálvleikinum, søgdu tey.

Endin var, at reyði herurin vann 2-0, og tá málini vóru komin, fór luftin líkasum úr føroyska li-num. Tað var eitt sindur spell, tí vit høvdu orku til

at halda fram allan dystin. Tað prógvaðu vit stutt seinni ímóti Slovenia, men vit fingi so øll tað burtur úr dystinum, at føroyski tjóðarvøllurin fekk sítt gjøgnumbrot. Stóra tøkk til danska fótbólts-sambandið fyri tað.

Danir skulu eisini eiga tøkk fyri, at teir vildu spæla ímóti okkum, tí í heimaðt̊rslógini stendur jú onki um, at vit hava loyvi til at spæla fótbólt sum sjálvstøugt land. Á ein hátt fingi vit tí eisini stóra viðurkenning frá dønnum hendan dagin, og tað visir bara, at mentanarliga ber tjóðunum báðum væl til at samstarva, hóast politisku stríðsspurningarnir enn ikki eru avgreiddir.

Úni

svartari tjúkkari sós og súltutoyi. Omaná rabarbugreytur við mjólk og at enda kaffi og heimabakaðar kakur. Ikki eitt kinakál ella broccoli í eygsjón á borinum.

Aftaná døgverðan fara vit ein túr við ferðaleiðaranum til Fagradals. Og her hoyri eg setningar, eg trúði vóru útdeyðir. ”Ansi tykkum fyri kjógvanum, hann kann vera í so naskur”. ”Her átti tvey tjaldurspør í fjør”, og hann peikar . ”Pápi plagdi at siga...”.

Og tað verður sum hann segði, tað kláraði upp, og eg helt at Fagridalur var tann fagrastu dalur, eg nakrantíð havi sæð.

Tá vit um kvøldið fara umboðað Silju, sum skal føra okkum aftur til Havnar, eru fleiri av bygðafólkunum, sum standa og veittra farvæl til okkara. Men áðrenn kósín verður sett til Havnar fer Palli ein túr við okkum rundan um alla Skúvoyinna, hann siglir tætt inni við fuglabjörgini, og eg kenni, at tey draga meg inn til sín, kenni meg minka burtur í onki og vera eitt við hesa veldugu náttúru.

Vit eru komnir runt oynna, Palli setur ferðaleiðaran av, setur kós norðureftir og spidar upp norður til Havnar og til eina heilt aðra mentan.

Petur

UMMÆLI. Mangt bendir á, at listarligi ásurin í ár hevur flutt seg úr meginøkinum norður til Klaksvíkar. Í hvussu er á rútmiska fløgumarknaðinum. Meðan tónleikur og ljóð eru framúr, tykist minni verða gjørt burturúr teksti og rættlesturi, heldur skúlalærarin við reyða jólapenninum

Klaksvík kallar

Hetta eru tali- og ræddarvenjingar í praksis. Lurtið eftir hvussu hann framber spansk-t klingandi ”d” í Madrid! Runt, bleytt og deiligt. Nasalt og elegant eisini. Ein farri av Madrid hómast longu. Og so trupli bókstavurin ”r”. Hoyrið

hvussu Eyðun framber henda stav í sanginum um Juanitu. Ein elegant krúlla upp á tunguni. Jú, vit eru í Madrid. Og so Barcelona. Alt andar Spania. Og gittarin hjá Herlufi kveistrar burtur allan íva. Hetta er Spania. Ein fulfgiggjaður ljóðkarmur. Á føroyskum. Men fara vit í tekstheftið, so ilskist eg inn á danismurnar. ”Á frontin” til dømis. Eitt orð sum far meg at kreppa tærnar, so upplivingin av Eyðunsa elegantasangi, far eitt skot fyri bógvín. Og at ”forsøta” eisini. Uff, sigur skúlalærarin við reyða penninum. Og so orðið ”døtrar”. Hví ikki ”døtur”? Kanska liggur ein orsök aftanfryi, men úr tekstheftinum finni eg hana ikki. Kann henda, at hetta orðið ”døtur” hevði brotið rimmynsturið og óvilja rímað uppá ”hetjur”. Áhugavert hevði verið, um upprunateksturin hevði verið prentaður við síðuna av føroyska tekstinum. So hevði ein kunna sæð hvør tekstur bar uppá rím og ikki og eftir hvøjrari skipan.

Hetta eru tali- og ræddarvenjingar í praksis. Lurtið eftir hvussu hann framber spansk-t klingandi ”d” í Madrid! Runt, bleytt og deiligt. Nasalt og elegant eisini. Ein farri av Madrid hómast longu. Og so trupli bókstavurin ”r”. Hoyrið hvussu Eyðun framber henda stav í sanginum um Juanitu. Ein elegant krúlla upp á tunguni. Jú, vit eru í Madrid. Og so Barcelona. Alt andar Spania. Og gittarin hjá Herlufi kveistrar burtur allan íva. Hetta er Spania. Ein fulfgiggjaður ljóðkarmur. Á føroyskum. Men fara vit í tekstheftið, so ilskist eg inn á danismurnar. ”Á frontin” til dømis. Eitt orð sum far meg at kreppa tærnar, so upplivingin av Eyðunsa elegantasangi, far eitt skot fyri bógvín. Og at ”forsøta” eisini. Uff, sigur skúlalærarin við reyða penninum. Og so orðið ”døtrar”. Hví ikki ”døtur”? Kanska liggur ein orsök aftanfryi, men úr tekstheftinum finni eg hana ikki. Kann henda, at hetta orðið ”døtur” hevði brotið rimmynsturið og óvilja rímað uppá ”hetjur”. Áhugavert hevði verið, um upprunateksturin hevði verið prentaður við síðuna av føroyska tekstinum. So hevði ein kunna sæð hvør tekstur bar uppá rím og ikki og eftir hvøjrari skipan.

Hetta eru tali- og ræddarvenjingar í praksis. Lurtið eftir hvussu hann framber spansk-t klingandi ”d” í Madrid! Runt, bleytt og deiligt. Nasalt og elegant eisini. Ein farri av Madrid hómast longu. Og so trupli bókstavurin ”r”. Hoyrið hvussu Eyðun framber henda stav í sanginum um Juanitu. Ein elegant krúlla upp á tunguni. Jú, vit eru í Madrid. Og so Barcelona. Alt andar Spania. Og gittarin hjá Herlufi kveistrar burtur allan íva. Hetta er Spania. Ein fulfgiggjaður ljóðkarmur. Á føroyskum. Men fara vit í tekstheftið, so ilskist eg inn á danismurnar. ”Á frontin” til dømis. Eitt orð sum far meg at kreppa tærnar, so upplivingin av Eyðunsa elegantasangi, far eitt skot fyri bógvín. Og at ”forsøta” eisini. Uff, sigur skúlalærarin við reyða penninum. Og so orðið ”døtrar”. Hví ikki ”døtur”? Kanska liggur ein orsök aftanfryi, men úr tekstheftinum finni eg hana ikki. Kann henda, at hetta orðið ”døtur” hevði brotið rimmynsturið og óvilja rímað uppá ”hetjur”. Áhugavert hevði verið, um upprunateksturin hevði verið prentaður við síðuna av føroyska tekstinum. So hevði ein kunna sæð hvør tekstur bar uppá rím og ikki og eftir hvøjrari skipan.

Hetta eru tali- og ræddarvenjingar í praksis. Lurtið eftir hvussu hann framber spansk-t klingandi ”d” í Madrid! Runt, bleytt og deiligt. Nasalt og elegant eisini. Ein farri av Madrid hómast longu. Og so trupli bókstavurin ”r”. Hoyrið hvussu Eyðun framber henda stav í sanginum um Juanitu. Ein elegant krúlla upp á tunguni. Jú, vit eru í Madrid. Og so Barcelona. Alt andar Spania. Og gittarin hjá Herlufi kveistrar burtur allan íva. Hetta er Spania. Ein fulfgiggjaður ljóðkarmur. Á føroyskum. Men fara vit í tekstheftið, so ilskist eg inn á danismurnar. ”Á frontin” til dømis. Eitt orð sum far meg at kreppa tærnar, so upplivingin av Eyðunsa elegantasangi, far eitt skot fyri bógvín. Og at ”forsøta” eisini. Uff, sigur skúlalærarin við reyða penninum. Og so orðið ”døtrar”. Hví ikki ”døtur”? Kanska liggur ein orsök aftanfryi, men úr tekstheftinum finni eg hana ikki. Kann henda, at hetta orðið ”døtur” hevði brotið rimmynsturið og óvilja rímað uppá ”hetjur”. Áhugavert hevði verið, um upprunateksturin hevði verið prentaður við síðuna av føroyska tekstinum. So hevði ein kunna sæð hvør tekstur bar uppá rím og ikki og eftir hvøjrari skipan.

Hetta eru tali- og ræddarvenjingar í praksis. Lurtið eftir hvussu hann framber spansk-t klingandi ”d” í Madrid! Runt, bleytt og deiligt. Nasalt og elegant eisini. Ein farri av Madrid hómast longu. Og so trupli bókstavurin ”r”. Hoyrið hvussu Eyðun framber henda stav í sanginum um Juanitu. Ein elegant krúlla upp á tunguni. Jú, vit eru í Madrid. Og so Barcelona. Alt andar Spania. Og gittarin hjá Herlufi kveistrar burtur allan íva. Hetta er Spania. Ein fulfgiggjaður ljóðkarmur. Á føroyskum. Men fara vit í tekstheftið, so ilskist eg inn á danismurnar. ”Á frontin” til dømis. Eitt orð sum far meg at kreppa tærnar, so upplivingin av Eyðunsa elegantasangi, far eitt skot fyri bógvín. Og at ”forsøta” eisini. Uff, sigur skúlalærarin við reyða penninum. Og so orðið ”døtrar”. Hví ikki ”døtur”? Kanska liggur ein orsök aftanfryi, men úr tekstheftinum finni eg hana ikki. Kann henda, at hetta orðið ”døtur” hevði brotið rimmynsturið og óvilja rímað uppá ”hetjur”. Áhugavert hevði verið, um upprunateksturin hevði verið prentaður við síðuna av føroyska tekstinum. So hevði ein kunna sæð hvør tekstur bar uppá rím og ikki og eftir hvøjrari skipan.

skørpum mótljósi. Til so góðan tónleik krevst góður tekstur. Ella slettis eingin. ”Gotta taka a stand”. Men aftur má eg skjóta inn í millum, at enskt er ikki mitt móðirmál. Men spennandi er tónlekurin. Krás í hvørjum króki. Til dømis inngangurin til ”Can the world see Jesus”. Men aftur her verði eg avbrotin av prentaða orðinum ”wander”, sum helst skuldi verið ”wonder”. Óheppið og aftur eitt dømi um manglandi rættlestur. Spell, tí húsin og øll út-sjónð annars er so framúr væl frágingin. Tvífalt spell.

Í mínum hugaheimi arbeidir Torkil Mørkøre á einum tónlistarligum øki, har svenski Eric Gadd og amerikanski kultbólkurin Steely Dan eru snúnings-ásir. Tá hann er bestur. Sum til dømis í ”Come unto me”. Bleytur svingandi rútmikkur, sum eg ikki havi hoyrt síðani Steely Dan vóru í hæddini. Teir eru til enn, gubbarnir í Steely Dan. Torkil Mørkøre gevur teimum n̊tt lív og Laila Karlsen svingar teir upp á eitt n̊tt stóð. Og so á eini føroyskari útgávu. Frálíkt.

Í báðum flögum sæst trongdin at styttu orðið. ”Sangur til frælsi” skrivar mótarætta ”gui” fyri gittara. Tað er alt ílagi. Men á seinnu fløguni verður hugtakið ”percussion” eisini stytt. Tað verður til

”perch”. Í hesum føri er Torkil Mørkøre upphavsmaður til bæði ljóð og orð. Orðini eru sum sagt á enskum máli. Alt er gjøgnumført á enskum. Og tað er í veruleikan tað, sum eg havi truplast við at tilogna sær tekstin í ein sovarðan mun, at hvør sangur stendur heilrunum og fellir ikki uppá orðini. Men í ein ávísan mun ger teksthefti tað.

Úr tekstheftinum hjá Torkil Mørkøre fái eg ein styrktan varhuga av hesum sama. Her er alt á enskum. Hvør tekstpartur byrjar við einum bíbilskum skriftstøði. Á enskum. Tøkkirnar á bakpermuni eru eisini á enskum. Og hóast móðirmálið ikki er enskt, mitt alto, so finni eg á hesi einu síðu ikki færri enn 10, ja tiggju, stavivillur. Pinligt.

Havi tað fyri, altíð at lesa ”tað við smáum” meðan eg lurti eftir n̊ggjunum tónleiki. Tónleiki, sum fyri mær er ókendur. Tá fleiri villur koma fyri, órógvar tað upplivingina av tónleikinum. Tí at lurta eftir tónleiki er ein spurningur um álit. At ganga inn í ein n̊ggjan heim, bygður av ljóði. Einasti vegvisari

Ymisk nøvn "Bjørn Afzelius – Sangur til frælsi" (Studio Pegasus 2000)

Torkil Mørkøre "A matter of time" (JakZak 2000)